

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE ZA ROK 2016 Z DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU KARKONOSKIEGO SEJMIKU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Rozdział 1. Działalność administracyjna

Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych funkcjonuje jako związek stowarzyszeń, rok 2016 nie przyniósł zmian w jego strukturze. Zatem liczba członków zwyczajnych na zakończenie roku 2016 wyniosła 13 organizacji.

Organizacje te to:

- 1) Towarzystwo Karkonoskie,
- 2) Stowarzyszenie Tłumaczy i Wykładowców Języka Migowego „GEST”,
- 3) Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Intelaktualnie i Ruchowo „PRZYJACIELE”,
- 4) Stowarzyszenie Niedosłyszących „LIRA”,
- 5) Jeleniogórskie Stowarzyszenie Inwalidów Wzroku,
- 6) Zarząd Rejonowy Stowarzyszenia Diabetyków,
- 7) Polskie Stowarzyszenie Diabetyków – Koło Miejskie w Jeleniej Górze,
- 8) Fundacja TU i TERAZ,
- 9) Stowarzyszenie Senior 60,
- 10) Stowarzyszenie Jeleniogórska Promenada Bobru,
- 11) Karkonoska Akademia Aktywnych Seniorów,
- 12) Fundacja Instytut Rewalidacji,
- 13) Fundacja Alternatyw Cywilizacyjnych „Życ inaczey”.

Rok 2016 przyniósł natomiast zmiany we władzach Sejmiku, które zakończyły pracę w 2016 roku w składzie:

Zarząd KSON:

- 1) Stanisław Schubert – prezes,
- 2) Waldemar Wiśniewski – wiceprezes ds. rehabilitacji zawodowej i społecznej,
- 3) Lech Rataj – wiceprezes,
- 4) Ryszard Czosnyka – skarbnik,
- 5) Paweł Gluza – sekretarz,
- 6) Ryszard Grek – członek zarządu,
- 7) Ewa Kazimierczak-Wojtasiewicz – członek zarządu,
- 8) Marek Dębski – członek zarządu.

Komisja Rewizyjna KSON:

- 1) Jolanta Pivcewicz – przewodnicząca,
- 2) Józef Kulak – wiceprzewodniczący,
- 3) Jerzy Zoń – członek.

W roku 2016 Zarząd KSON obradował 7 razy. Na posiedzeniach tych podjętych zostało 6 uchwał o następującej treści:

Nr uchwały	Data	Treść
1/07/2016	20.07.2016 r.	o udzieleniu pełnomocnictwa Panu Ryszardowi Czosnyce do podpisywania dokumentów finansowych i reprezentowania KSON w ramach projektu „Bezpieczna Szkoła”
2/09/2016	28.09.2016 r.	o podjęciu decyzji ws. przyznania tytułów Ambasadora Ludzi Otwartych Serc
3/12/2016	02.12.2016 r.	o odwołaniu Andrzeja Broniszewskiego z funkcji wiceprezesa oraz członka Zarządu KSON
4/12/2016	02.12.2016 r.	o powołaniu na funkcję wiceprezesa KSON Lecha Rataja
5/12/2016	02.12.2016 r.	o odwołaniu Marka Dębskiego z funkcji Skarbnika Zarządu KSON
6/12/2016	02.12.2016 r.	o powołaniu na funkcję Skarbnika KSON Ryszarda Czosnyki

Ponadto 14.06.2016 r. odbyło się XXIV Walne Zebranie KSON. W trakcie Walnego Zebrania podjęto 5 uchwał w następujących tematach:

Nr uchwały	Data	Treść
1/W/2016	14.06.2016 r.	o przyjęciu sprawozdania merytorycznego i finansowego KSON za rok 2015
2/W/2016	14.06.2016 r.	o przyjęciu sprawozdania z działalności Komisji Rewizyjnej za rok 2015
3/W/2016	14.06.2016 r.	o udzieleniu absolutorium Zarządowi KSON za rok 2015
4/W/2016	14.06.2016 r.	o przyjęciu kierunków działania na lata 2016/17
5/W/2016	14.06.2016 r.	o powołaniu do Zarządu KSON Lecha Rataja

Rozdział 2: Działalność merytoryczna

1. Kształtowanie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie.

1.1. Kształtowanie wolnego od stereotypów wizerunku osoby niepełnosprawnej.

a) W roku 2016 Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze kontynuując dziewięcioletnią tradycję tym razem wspólnie z partnerami – organizacje pozarządowe z Cieszyna i Gorzowa Wielkopolskiego - wydał 5 numerów **Biuletynu Integracyjnego "Niepełnosprawni TU i TERAZ"** (projekt nr 1) w nakładzie 8000 egzemplarzy każdy, w formacie A4, o objętości stron 36 na papierze kredowym (razem 40 000 egzemplarzy). Warto nadmienić, że jedno wydanie zostało wzbogacone o wkładkę dotyczącą turystyki bezbarierowej (16 stron). Do dyspozycji współpracujących z nami przy realizacji tego partnerów w Gorzowie Wlkp. i Cieszynie oddaliśmy średnio po 12 stron na każdego partnera na numer Biuletynu z przeznaczeniem na tematykę dotyczącą integracji osób niepełnosprawnych z terenu województw: śląskiego i lubuskiego. Biuletyn, oprócz wersji papierowej wydawany był również w formie e-Biuletynu, co umożliwiło przenoszenie artykułów z poszczególnych numerów Biuletynu z formy papierowej na elektroniczną, dopisywanie komentarzy pod każdym z artykułów, zamieszczanie na portalu artykułów, które nie mogły ukazać się w formie papierowej a zasługują na publikację oraz umieszczanie na portalu dodatków do Biuletynu. Dane ze statystyk wejść na stronę internetową to średnio 500 osób dziennie.

Całkowite koszty projektu 97 351,99 zł w tym udział własny finansowy 6 120,00 zł, liczba zaangażowanych wolontariuszy to 4 osoby. Sprawozdanie w tej części jest cząstkowe i obejmuje okres od 1.04 2016-31.12.2016, a bieżąca edycja projektu kończy się 31.03.2017 roku.

W 3.okresie realizacji projektu (do dnia 20 października 2016r.) wydanych zostało 40 000 egzemplarzy Biuletynu, z czego rozdystrybuowano 39750 egzemplarzy (250 egzemplarzy – archiwum). Kolportaż wydawnictwa na terenie miast powiatowych Jeleniej Góry, Gorzowa i Cieszyna w oparciu o rozdzielnik opracowany przez kolportera z JG oraz sekretarza redakcji.

Biuletyn dystrybuowany był za pośrednictwem kościołów i parafii, ośrodków zdrowia, szpitali, aptek, sklepów wielkopowierzchniowych, urzędów miast i gmin oraz organizacji pozarządowych. Adresatami Biuletynu były w szczególności osoby niepełnosprawne, seniorzy, ich rodziny, opiekunowie, przyjaciele. Biuletyn wpływał na integrację społeczną poprzez przedstawienie rzeczywistego wizerunku osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem następujących działów tematycznych:

- wydarzenia (przegląd wydarzeń),
- porady medyczne i nowinki medyczne,
- prezentacja dokonań organizacji działających na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem województwa: dolnośląskiego, śląskiego i lubuskiego,

- z redakcyjnej poczty (listy od czytelników),
- turystyka, sport, kultura, szkolnictwo, zatrudnienie,
- ważne informacje i wydarzenia PFRON
- codzienne sprawy osób niepełnosprawnych.

Istotnym podkreślenia jest fakt, że większość dziennikarzy piszących na potrzeby Biuletynu wywodzi się ze środowisk osób niepełnosprawnych i grup z tym środowiskiem związanych.

Całkowite koszty projektu 97 351,99 zł w tym udział własny finansowy 6 120,00 zł, liczba zaangażowanych wolontariuszy to 4 osoby. Projekt był dofinansowany przez PFRON. Ilość odbiorców –uczestników 160 000 czytelników.

b) Na rok 2016 przypadł jubileusz funkcjonowania KSON. Tradycyjne już biesiada „**Spotkajmy się mimo wszystko**” zastąpiliśmy cyklem wydarzeń składających się na **KSON-alia** (projekt nr 2).

W dniach 11.10.2016 – 14.10.2016 trwały KSON-alia - uroczystości związane z obchodami 15-lecia KSON. Były to między innymi **drzwi otwarte** „KSON-u” dla wszystkich zainteresowanych. Do dyspozycji odwiedzających pozostawali w tym czasie prawnicy, psychologzy, doradcy i wolontariusze KSON, a także liderzy organizacji pozarządowych.

W dniu 11.10.2016 tj. wtorek o godz. 12.00 odbyło się uroczyste otwarcie KSONaliów przed tablicą pamiątkową Twórców Jeleniogórskiej Rehabilitacji medycznej i społecznej. Po oficjalnym otwarciu, w którym uczestniczyło około 60 osób wypuszczono w niebo z logo KSON, PFRON, KAAS, Urzędu Miasta Jelenia Góra 150 balonów.

W tym samym dniu po otwarciu KSONaliów filmowanych przez telewizję Dami i Strimeo uczestnicy przenieśli się do ogrodu na zapleczu KSON „Jaśkowa Polana”, tutaj czekały na nich stoły i ławy umieszczone pod namiotami. W altanie przygotowano nagłościenie i rozpoczęły się warsztaty kulinarne pt. „Zdrowe grillowanie”. Instruktor i uczniowie Szkoły Handlowej w Jeleniej Górze przygotowali smaczny poczęstunek. W trakcie spotkania mówiono o zdrowych zasadach dietetycznych, do dyspozycji była kawa, herbata i soki.

Dzień drugi 12.10.2016 (środa) odbył się pod hasłem „Ruch receptą na zdrowie” przygotowany przez Stowarzyszenie Diabetyków. Spotkanie zaczęło się od wycieczki na Wzgórze Kościuszki, gdzie uczestnicy ćwiczyli na zamontowanych urządzeniach rekreacyjnych. Po powrocie przygotowano grill dla uczestników oraz kawę, herbatę i soki. Po posiłku zorganizowano zawody sportowo-rekreacyjne. Wzięło udział 60 osób a 28 otrzymało nagrody.

W trzecim dniu 13.10.2016 (czwartek) hasłem przewodnim było „Młodzi duchem”. Stowarzyszenie K.A.A.S. zaprosiło wszystkich na przygotowane przez siebie grillowane potrawy, wydano kawę, herbatę i soki. W trakcie posiłku odbyła się prelekcja i pokaz „Jak powinna wyglądać pierwsza pomoc medyczna” prowadzona przez ratownika medycznego, który również zabezpieczał medycznie imprezę. W czasie trzech dni KSONaliów spotkanie prowadził przy użyciu swojej aparatury moderator. W KSON-aliach wzięło udział około 100 osób.

W dniu 14.10.2016 o godz. 11.00 w Sali konferencyjnej KSON odbył się panel dyskusyjny pt. **„Praca? Jestem na Tak!”** pod patronatem Prezesa PFRON Roberta Kwiatkowskiego, a także z udziałem Jego przedstawiciela Dyrektora Departamentu PFRON- Bogusława Gałązki. W spotkaniu wzięło udział 30 osób w tym Prezes Ogólnopolskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych- Tomasz Musielski, przedstawiciele Sejmików Osób Niepełnosprawnych ze Szczecina, Zielonej Góry i Łodzi, pracodawcy, trenerzy personalni, asystenci funkcjonalni osób niepełnosprawnych, stażyści- uczestnicy projektu „Praca? Jestem na Tak!” i liderzy lokalnych organizacji pozarządowych.

Po zakończonej konferencji uczestnicy udali się do pawilonu „Edward” w Parku Zdrojowym gdzie wraz z innymi uczestnikami Gali 15-lecia wzięli udział w poczęstunku (posiłek, kawa, herbata i soki). O godzinie 15.00 rozpoczęła się w Teatrze Zdrojowym Gala 15-lecia KSON z udziałem ponad 200 uczestników oraz zaproszonych gości: parlamentarzystów, Wojewody Dolnośląskiego, Marszałka Województwa, Radnych SWD, Rady Miasta i Powiatu, Burmistrzów i Wójtów gmin, przedstawiciele Sejmików Wojewódzkich Osób Niepełnosprawnych, przedstawiciele Urzędów i instytucji, liderów i członków organizacji pozarządowych.

W czasie Gali wręczono Sejmikowi listy gratulacyjne oraz tytuł Lidera 25-lecia PFRON. Wręczono również 11 odznaczeń państwowych i 3 tytuły IV edycji „Ambasadorów Ludzi Otwartych Serc”.

Po zakończeniu uroczystości zebrani oglądali spektakl „Dekameron” w wykonaniu aktorów Teatru Zdrojowego.

Całkowite koszty projektu 8 258,55 zł w tym udział własny finansowy 1 946,55 zł, liczba zaangażowanych wolontariuszy to 9 osoby. Projekt był dofinansowany ze środków PFRON pozostających w gestii Urzędu Miasta Jelenia Góra. Ilość odbiorców –uczestników 360 osób.

c) W okresie od 15 sierpnia do 15 października 2016 roku w terminach: 21 i 28 września oraz 5 października odbyły się 3 warsztaty ekologiczne wzorem roku ubiegłego, **„Edukacja ekologiczna seniorów i osób z niepełnosprawnościami we współpracy z KPN – II edycja”** (projekt nr 3). Wzięło w nich udział 60 osób – seniorzy i osoby z niepełnosprawnością. Głównym celem zadania było zapoznanie uczestników ze szczególnymi zasobami fauny i flory Karkonoszy, warunkami bioklimatycznymi oraz metodami ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem roli, jaką dla tej ochrony mogą wnieść uczestnicy ruchu turystycznego, w tym osoby niepełnosprawne i seniorzy, którzy coraz częściej odwiedzają trasy turystyczne KPN.

Pierwsze warsztaty odbyły się w Oddziale KPN – Karkonoski Bank Genów ul. Myśliwska 9a w Jeleniej Górze (21 wrzesień 2016), gdzie uczestnicy warsztatów mieli okazję zapoznać się z biologią porostów, ich zastosowaniu w służbie człowieka. Po części informacyjnej przeprowadzono krótki test sprawdzający zdobytą wiedzę, a następnie uczestnicy mieli okazję sprawdzić świeżo zdobytą wiedzę w praktyce. W trakcie spaceru po lesie (gra terenowa), przy użyciu atlasów uczestnicy rozpoznawali napotykanne gatunki porostów.

Drugie warsztaty odbyły się w Karpaczu (28.09.2016r.) w Centrum Informacyjnym KPN. Po powitaniu i spacerze Doliną Wilczego Potoku uczestnicy przeszli do Domu Laboranta, gdzie rozmawiano o kłęsce ekologicznej w Karkonoszach, monokulturach leśnych oraz piętrowości roślin w górach. Zajęcia w Domu

Laboranta polegały również na obserwacji pod binokulem roślin, minerałów oraz skamielin. Uczestnicy zapoznali się również z mapą geologiczną Karkonoszy.

Trzecie warsztaty miały miejsce w Centrum Edukacji Ekologicznej KPN w Szklarskiej Porębie (05.10.2016r.), gdzie uczestnicy mieli możliwość zapoznania się ze zmianami jakie nastąpiły na przestrzeni ostatnich 25 lat w Karkonoszach. Poznali również programy ochrony przyrody, a w trakcie zajęć terenowych mieli możliwość zobaczenia antropopresji (wpływu człowieka) na przyrodę Karkonoszy w rejonie Maselnicy.

Całkowite koszty projektu 1597,50 zł w tym udział własny finansowy 160,50 zł, liczba zaangażowanych wolontariuszy to 3 osoby. Projekt był dofinansowany przez Wojewódzki Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu. . Ilość odbiorców –uczestników 64 osób.

d) W roku 2016 KSON zrealizował 3 audycje **”Karkonoskiej Telewizji Integracyjnej”** (projekt nr 4) ta forma popularyzacji tematyki integracyjnej osób niepełnosprawnych przyjęła się od sześciu lat w mieście i regionie a nie przyznanie środków przez Urząd Miasta Jeleniej Górze w ubiegłym roku odebrano z dezaprobatą. Każda z trzech wyemitowanych audycji w 09,10,11 2016 roku audycji trwała średnio 50 min i składała się z bloków tematycznych: film o walorach turystycznych Jeleniej Góry i okolic z akcentami dostępności dla osób niepełnosprawnych, magazyn informacyjny, rozmowa dnia, wywiad z ....., przegląd prasy oraz program pt. „Niepełnosprawny, pełnosprawny w życiu”. Program był emitowany w TVDami oraz w TV Strimeo a ponadto na portalach społecznościowych i na kanale youtube oraz na podstronie www.kson.pl. a także udostępniono w 25 płytach DVD dystrybuowanych pośród organizacji pozarządowych i jednostek samorządowych terytorialnego. Podobnie jak w poprzednich edycjach Karkonoską TV Integracyjną przygotowywały osoby niepełnosprawne przy merytorycznym wsparciu redakcji telewizyjnych TV Dami oraz TV Strimeo.

Całkowite koszty projektu 14 570,00 zł w tym udział własny finansowy 1 905,00 zł, liczba zaangażowanych wolontariuszy to 1 osoby. Projekt był dofinansowany ze środków Urzędu Miasta Jelenia Góra. Ilość odbiorców –uczestników 590 000 odbiorców.

e) W grudniu 2016 roku Sejmik po raz szesnasty zorganizował **„Integracyjne Spotkanie Opłatkowe”** (projekt nr 5).

W spotkaniu wzięło udział ok. 58 osób współpracujących z Sejmikiem oraz działających na rzecz osób z niepełnosprawnością, którzy mieli okazję złożyć sobie życzenia i podzielić się opłatkiem.

Uroczystość została poprzedzona zaprezentowaniem jasełek przez dzieci z zaprzyjaźnionego Przedszkola nr 14 w Jeleniej Górze oraz złożeniem życzeń zebranych przez ks. Krzysztofa Kowalczyka – kapelana środowiska osób niepełnosprawnych.

Całkowite koszty projektu 1860,00 zł w tym udział własny finansowy 400,00 zł, liczba zaangażowanych wolontariuszy to 2 osoby. Projekt został dofinansowany ze środków PFRON pozostających w dyspozycji Miasta Jelenia Góra. Ilość odbiorców –uczestników 58 osób.

W styczniu 2017 r. członkowie organizacji KSON wzięli udział w tradycyjnym diecezjalnym spotkaniu opłatkowym organizowanym przy współudziale Duszpasterstwa Osób Niepełnosprawnych pod kierownictwem ks. Bp. Marka Mendyka. W opłatku wzięło udział ponad 400 osób, a część z nich spotkała się także na Agapie w wielofunkcyjnej sali parafialnej.

Niezmiennie od 7 lat w zasadzie wszystkie organizacje członkowskie KSON biorą udział w akcji edukacyjnej w szkołach przybliżającej problemy empatii, integracji i wolontariatu uczniom szkół ziemi jeleniogórskiej. W roku 2016 odbyliśmy 2 spotkania w formie warsztatów na terenie gimnazjów powiatu jeleniogórskiego. Jedno spotkanie odbyło się również załogą Jeleniogórskiego aresztu.

1.2. Uświadomienie osobom niepełnosprawnym przysługujących im praw i obowiązków.

W ramach działalności **punktu informacji dla osób niepełnosprawnych** (prowadzonego przez KSON tradycyjnie od 15 lat) w 2016 roku po raz kolejny przeprowadzono projekt pn. „**Międzyregionalne Centrum Informacji i Wsparcia Osób Niepełnosprawnych**” (projekt nr 6).

To już 4 edycja realizacji tego projektu

W zakresie działalności merytorycznej w Międzyregionalnym Centrum Informacji i Wsparcia Osób Niepełnosprawnych, zgodnie z założeniami projektowymi prowadzono:

Centrum Informacji w Jeleniej Górze oraz Regionalne Ośrodki Informacji w Bydgoszczy, Cieszynie, Gorzowie Wlkp., Łodzi z następującymi formami wsparcia: poradnictwo - prawne, psychologiczne, wsparcie doradcy życiowego, obywatelskie oraz wsparcie informacyjno-doradcze w zakresie ulg i uprawnień osób niepełnosprawnych oraz innych problemów. Porad udzielano osobiście, telefonicznie oraz mailowo.

Porady telefoniczne udzielane były także za pośrednictwem bezpłatnej ogólnopolskiej infolinii, która czynna była w dni robocze od 9.00-16.00.

W zakresie postępu rzeczowego projektu w ciągu 10 722 godzin pracy doradców udzielono 7 335 porad. Z usług Centrum skorzystało 4178 osób (osoby niepełnosprawne i osoby z otoczenia).

Punkty Informacji prowadzone były w ramach działalności Biur Regionalnych KSON. Biura te powstały m. in. w wyniku wspieranej przez PFRON działalności na rzecz próby ujednoczenia procedur i zasad dotyczących osób niepełnosprawnych w gminach, powiatach i województwach. Dotychczas nawet w obrębie jednego województwa istnieje kilka systemów rozwiązywania problemów ON, począwszy od zasad wykorzystywania Europejskiej Karty Parkingowej do zróżnicowanych zasad dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych. Doradcy CIWON wstępnie diagnozowali problem, z jakim zgłasza się uczestnik, analizowali jego bieżącą sytuację, udzielali informacji i porad, ew. kierowali do specjalisty (prawnik, psycholog, psychoonkolog, Rzecznik). Doradcy także podejmowali interwencje oraz monitorowali skutki pomocy. W ramach działań wolontaryjnych prowadzono niezbędną dokumentację Punktu, obsługę kancelaryjną, wolontariusze aktywnie włączali się także

w działania promocyjne. Do najczęściej poruszanych problemów należały: sprawy dotyczące nierespektowania przepisów obejmujących szczególne uprawnienia z tytułu posiadania statusu osoby niepełnosprawnej, sprawy mieszkaniowe, problemy dotyczące miejsc pracy i przypadki nieprzestrzegania prawa pracy przez pracodawców oraz sprawy związane z dofinansowaniem do różnych form rehabilitacji osób niepełnosprawnych, a także porady o charakterze pomocy w rozwiązywaniu problemów życiowych. Doradcy w takich sytuacjach starali się rozwiązywać problemy bezpośrednio z instytucją, której to dotyczyło. W większości przypadków było to skuteczne. Jednak gdy ta metoda zawodziła, zainteresowani uczestnicy kierowani byli np. na dyżury interwencyjne radnych Rady Miejskiej dyżurujących w KSON. Dodatkowo, w sprawach o charakterze ponadregionalnym zainteresowani kierowani byli na dyżury poselskie do Społecznych Biur Poselskich znajdujących się w siedzibie KSON.

W 2016 roku w Karkonoskim Sejmiku Osób Niepełnosprawnych nadal funkcjonowało Społeczne Biuro Europejskiej Lidii Geringer de Oedenberg, Poseł Marzeny Machałek i otwarto społeczne biuro poseł Elżbiety Stępień. Motywem utworzenia tych placówek było zainteresowanie posłanek problemami osób starszych i niepełnosprawnych, a Sejmik ma w tym względzie dużą wiedzę popartą informacjami przychodzącymi z biur regionalnych funkcjonujących na terenie kraju.

Całkowite koszty projektu 497 173,00 zł w tym udział własny finansowy 955,50 zł, liczba zaangażowanych wolontariuszy to 5 osoby. Projekt został dofinansowany ze środków PFRON. Ilość odbiorców –uczestników 4178 osób.

2. Zwiększenie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym.

2.1. Aktywizowanie osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier transportowych.

a) Sejmik w 2016 roku kontynuował analizę funkcji miejscowości w zakresie usuwania barier. Przeprowadzono kolejne monitoringi w zakresie:

Komunikacji:

– funkcjonowania sygnalizatorów na przejściach ulicznych z konkluzją, że nastąpiła kolejna poprawa funkcjonowania sygnalizatorów w stosunku do roku 2012, 2013 i 2014, 2015. Jest jeszcze kilka newralgicznych punktów miasta (skrzyżowanie Wolności z Morcinka, Pl. Niepodległości i Pl. Wyszyńskiego, skrzyżowanie Sudeckiej z Wojska Polskiego, skrzyżowanie Różyckiego z Jana Pawła II) problem dotyczy zbyt krótkich czasów wyświetlania sygnału zielonego, który uniemożliwia bezpieczne opuszczenie pasów przez osoby starsze i niepełnosprawne. Nadal środowisko osób niepełnosprawnych oczekuje bardziej skutecznych dźwiękowych sygnalizatorów ulicznych wyposażonych w komunikaty głosowe (zamiast dokuczliwych dla otoczenia sygnałów

dźwiękowych). Wnioski te składane od lat nie mogą doczekać się realizacji m. in. z uwagi na brak jednolitego stanowiska wszystkich środowisk osób niepełnosprawnych. Tę kwestię przekazano Radzie Działalności Pożytku Publicznego. Z satysfakcją odnotować musimy, że dobra współpraca z Zarządem Dróg i Mostów zaowocowała zainstalowaniem przy przejściach ulicznych, na skrzyżowaniach ulic i w innych newralgicznych punktach specjalnych wypukłych mat odblaskowych, które poprawiają bezpieczeństwo osób niewidomych i słabowidzących. Brawo, brawo, brawo. Sugerujemy aby takie pasy sukcesywnie umieszczać również na podcieniach Rynku. Dalekim marzeniem w imię bezpieczeństwa byłoby oznakowanie wszystkich krawężników na biało, jak to rozwiązali np. Hiszpanie. Sejmik po raz kolejny zgłosił do budżetu miasta na 2017 rok konieczność przebudowania ciągu ulicy 1-maja do Grodzkiej w przyjazny niepełnosprawnym i turystom, a szczególnie kobietą, ciąg pieszy zwany szpilkostradą.

– następuje dalsza poprawa funkcjonowania komunikacji miejskiej w kontekście niskopodłogowych autobusów. Pogorszyła się natomiast (jak to wynika z licznych sygnałów) obsługa pasażerów. Dotyczy to przede wszystkim zmniejszenia liczby kursów na poszczególnych liniach, wymagających korekty przedziałów czasowych kursów, braku powiększonego druku na rozkładach jazdy, niewłaściwego usytuowania rozkładów jazdy na niektórych przystankach, powtarzających się przykładów arogancji kierowców i kontrolerów, nie podjeżdżania autobusów pod krawężnik zatoczki, braku podświetlanych tabliczew. z numerem autobusu,zew. komunikatów o następnym przystanku, wyciszaniu lub wyłączeniu wew. komunikatów w autobusie. Sprawy te będą omawiane w 2017 r. na cyklicznych spotkaniach z prezesem Spółki MZK;

– nadal do przebudowania została jedna zatoczka autobusowa znajdująca się przy ul. Różyckiego koło sklepu Żabka w sposób umożliwiający bezkolizyjne korzystanie z autobusów niskopodłogowych, sytuacja ta nie zmieniała się od lat poprzednich;

W roku 2016 kontynuowaliśmy monitoring dostępności osób niepełnosprawnych do innych środków komunikacji tj. PKP, PKS, prywatni przewoźnicy (busy). I tak:

– dworzec kolejowy PKP w swej części kasowej i restauracyjnej uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych. Szynobusy, w przeciwieństwie do starych wagonów, umożliwiają swobodny dostęp wózkowiczom do przedziału z poziomu peronu. Obecnie nie ma jeszcze bezbarierowego połączenia między peronami. Jesienią 2016 r. odbyło się kilka spotkań z dyrekcją PKP PLK, który rozpoczął właśnie przebudowę dworca kolejowego w części pasażerskiej. Wspólnie zwrócono uwagę na te elementy, które służyć mają niepełnosprawnym i starszym pasażerom. Widać w tym działaniu PKP PLK dużą determinację, aby dworzec kolejowy PKP w Jeleniej Górze był rzeczywiście przyjazny także osobom niepełnosprawnym. Testowano także przejazd pociągiem Pendolino do Wrocławia i Warszawy zgłaszając swoje krytyczne uwagi. Pomimo zdecydowanej poprawy obsługi pasażerskiej na tych trasach niebezpiecznym elementem jest przestrzeń pomiędzy stopniem wagonu a peronem. To pułapka w którą bardzo często wpadają osoby pełnosprawne.

Krytycznie też trzeba odnieść się do zapisów regulaminów PKP nakazującym osobom niepełnosprawnym zgłaszanie z 48-godzinnym wyprzedzeniem odbycia podróży ;

– w procesie przebudowy dworca PKS przy galerii Nowy Rynek Zarząd Sejmiku odbył kilka spotkań z prezesem PKS Tour Jelenia Góra i projektantem obiektu handlowego. Zwrócono uwagę na konieczność dodatkowego oznakowania szyb wystawowych i wejść do sklepów zaznaczając je w sposób wyraźny. To pasażerowie autobusów odjeżdżających z przystanków oczekują na przyjazd autobusu wewnątrz galerii i z tego powodu zadbanie o ułatwienie niepełnosprawnym poruszania się jest tak ważne. Przystanki autobusowe nie mają progów od strony galerii, ale nadal problemem jest brak taboru np. z windami ułatwiającymi podróżowanie osobom niepełnosprawnym ruchowo. Zdaniem prezesa PKS zakup odpowiednich autobusów to jednak melodia dalekiej przyszłości;

– w roku 2016 odnotowaliśmy trzy zgłoszone przypadki odmowy wejścia psa przewodnika osoby niewidomej do sklepu wielkopowierzchniowego.

2.2. Przystosowanie przestrzeni „powszechnej dostępności” do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W 2016 roku w siedzibie KSON nadal prowadzone były remonty. O ile jest to już obiekt praktycznie bez barierowy, to pozostaje jeszcze do wykonania szereg prac zabezpieczających obiekt przed zniszczeniem. Do takich prac należy izolacja pionowa budynku od strony Osiedla Robotnicze. Obecnie brak takiej izolacji powoduje zagrzybienie i fetor w części pomieszczeń Sejmiku, gdzie przecież funkcjonują ludzie. Sejmik opracował plan takich działań na rok 2017 i 2018, który uzyskał akceptację prezesa ZGKiM. Do wykonania pozostaje jeszcze także zagospodarowanie zaplecza rekreacyjnego, wymiana instalacji elektrycznej, wymiana dachu i obróbek dekarские. Część tych robót wykonują skierowane do Sejmiku osoby skazane przez sądy na prace społecznie użyteczne. Materiały na te roboty zdobywamy poprzez darowizny, zakupy po znacznych upustach lub współpracę z ZGKiM. Właśnie z uwagi na przejęcie w roku 2010 obiektu przy ul. Osiedle Robotnicze w fatalnym stanie technicznym prezydent Miasta zastosował szczególną ulgę w czynszu w wysokości 90% pod warunkiem, że Sejmik realizował będzie program poprawy stanu technicznego tego obiektu.

Sejmik w 2016 r. kontynuował monitoring w zakresie przystosowywania przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnością. I tak:

- dysponujemy informacjami o dostępie do placówek służby zdrowia, w tym gabinetów stomatologicznych z konkluzją, że większość obiektów jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych, ale z uwagi na brak odpowiednio przygotowanych diabetologów dzieci i kobiety ciężarne muszą poddawać się

konsultacji w ośrodkach diabetologicznych Wrocławia z wszystkimi tego konsekwencjami. Podobna sytuacja dotyczy neurologicznych zabiegów rehabilitacyjnych dla dzieci, które w tych sprawach muszą dotrzeć do placówek wrocławskich. Wniosek Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków – Koło w Jeleniej Górze o sfinansowanie części kosztów Karkonoskiego Centrum Edukacji Diabetologicznej skierowanego do prezydenta Miasta nie został dofinansowany. W tej sytuacji Centrum Edukacji Diabetologicznej – instrumentu bardzo ważnego, wpływającego na stan zdrowia cukrzyków i profilaktyki w tym zakresie – prowadzi grupa wsparcia. Nie jest to jednak pełne działania, ponieważ brak w nim jest pielęgniarstwa edukacyjnego i dietetyka. W 2016 roku Sejmik wspólnie z Fundacją Instytut Rewalidacji ułatwiał dostępność osób niepełnosprawnych do usług medycznych także przez ułatwienie niepełnosprawnym pacjentom wykorzystania Dyrektywy Transgranicznej. Dyrektywa ta umożliwiła skorzystanie z niektórych usług medycznych za granicą przy refundacji kosztów zabiegu przez polski NFZ. Dotyczyło to w 2016 roku zabiegu usunięcia zaćmy w klinikach Czeskich a na 2017 rok planuje się podobne procedury dotyczące stomatologii.;

- pod kątem dostępności analizowaliśmy placówki kultury, kościoły i inne obiekty użyteczności publicznej łącznie z Urzędem Miasta i urzędami gmin z konkluzją, że sytuacja w tej mierze w porównaniu z latami ubiegłymi nie uległa istotnej poprawie. W opracowaniu jest nadal „mapa barier w mieście”.

Respektowanie Europejskiej Karty Parkingowej:

Nowelizacja zasad wydawanie Europejskich Kart Parkingowych rzeczywiście poprawiła sytuację w mieście, co oznacza, że zabezpieczona liczba „kopert” jest absolutnie wystarczająca. Przy okazji wyłano jednak dziecko z kąpielą, bo uprawnień do takiej karty pozbawiono wiele osób, które z uwagi na swój stan zdrowia powinny taką kartę otrzymać. W drodze procesów sądowych w większości przypadków rozstrzygnięcia są korzystne dla powodów. Sytuację monitorować będziemy w roku 2017. Wydaje się też za słuszne wprowadzenie zasady i coraz częściej postulowanej takiej uregulowania korzystania z Karty Parkingowej które umożliwią korzystanie z niej na każdym miejscu postojowym.

Europejska Legitymacja Osoby Niepełnosprawnej (ELON):

Nadal wzrasta zainteresowanie ELON czyli dokumentem w formie plastikowej identyfikującym jej posiadacza (w czterojęzycznej wersji), który stosowany jest od września 2010 r. Praktyka wykazała ogromną przydatność tego dokumentu w sytuacjach kryzysowych, szczególnie przy pobytach osób niepełnosprawnych za granicą. Coraz większa liczba niepełnosprawnych zabiega o pozyskanie takiej legitymacji. Trwają prace i uzgodnienia zmierzające do upowszechnienia takiej legitymacji we wszystkich krajach UE dla 80 mln niepełnosprawnych Europejczyków. Coraz więcej użytkowników wydanych legitymacji pisze o ogromnej ich przydatności.

Nawiązaliśmy również w tej sprawie kontakt z biurem Viviane Reding komisarz UE ds. sprawiedliwości, praw podstawowych i obywatelstwa, które potwierdziło, że prace w zakresie wydania takiej legitymacji są w toku.

Sprawą unormowania uprawnień osób niepełnosprawnych w Europie także w kontekście ich legitymizacji zajęła się pani europoseł Lidia Geringer de Oedenberg.

Podobne prace trwają w komisjach sejmowych, których efektem ma być legitymacja osoby niepełnosprawnej zawierająca niezbędne informacje o grupie niepełnosprawności, co ma wpływ na stosowanie ulg w różnych dziedzinach życia.

3. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do kształcenia i podnoszenia kwalifikacji.

3.1. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do edukacji.

W 2016 roku kontynuowano analizę placówek oświaty na terenie miasta, z których większość - z wyjątkiem Karkonoskiej Państwowej Szkoły Wyższej, Zespołu Szkół Elektronicznych i Gimnazjum nr 3 przy ul. Grunwaldzkiej, Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych przy Al. Jana Pawła II, Szkoły Podstawowej nr 8 oraz Zespołu Szkół i Placówek Specjalnych przy ul. Kruszwickiej oraz Wydziału Ekonomii, Zarządzania i Turystyki a także „Domu Siedmiu Marzeń” - posiada bariery architektoniczne,

Nadal dużą popularnością cieszy się opracowane w 2011 roku **Vademecum dla rodziców i nauczycieli**, w którym krok po kroku wskazano zasady postępowania z uczniem niepełnosprawnym w szkole. Vademecum umieszczone jest na stronie internetowej KSON,

Nadal współpracujemy z pracodawcami, a szczególnie rzemieślnikami przez osobę Pana Radnego Zbigniewa Ładzińskiego szefa Cechu Rzemiosł Różnych w sprawie zabezpieczenia miejsc pracy dla niepełnosprawnych w zakładach rzemieślniczych w zakresie staży.

Po raz pierwszy od wielu lat przynajmniej w praktyce UM w Jeleniej Górze od ferii zimowych w roku 2017 zabezpieczono niezbędną ilość miejsc na zimowiskach dla niepełnosprawnych dzieci i młodzieży.

W 2015 roku KSON złożył w MEN wniosek „**Bezpieczna szkoła, bezpieczna przyszłość**” (projekt nr 7). Projekt ten rozstrzygnięty w 2016 roku uzyskał największą ilość punktów. Przyznano go realizacji naszej organizacji podpisując 29 czerwca 2016 roku odpowiednią umowę. Wg założeń projektu w 2016 roku Sejmik zobowiązany był do przeprowadzenia analizy bezpieczeństwa i szkoleń w 333 placówkach całego kraju. Projekt trwa do 2018 roku.

Początek realizacji projektu przypadł na okres wakacyjny. To czas, w którym część szkół była w ogóle zamknięta, a kontakt z kadrą zarządzającą czy dydaktyczną znacznie utrudniony ze względu na trwające urlopy. Wykorzystaliśmy ten okres na przygotowania do dalszej realizacji projektu: przeszkoliliśmy trenerów, opracowaliśmy materiały szkoleniowe dla wykładowców oraz odbiorców szkoleń, a przede wszystkim podjęliśmy działania mające na celu rozpropagowanie idei projektu na szeroką skalę.

Dokonano wyboru trenerów –szkoleniowców kierując się następującymi kryteriami:

- kompetencje, doświadczenie w prowadzeniu szkoleń w tym zawierających elementy warsztatu, znajomość branży i otwartość na grupę,
- wiedza z zakresu bezpieczeństwa, postępowania w sytuacjach zagrożenia,
- umiejętności miękkie: panowanie nad grupą, umiejętność współpracy, słuchania i udzielania odpowiedzi, radzenia sobie ze stresem, z problematycznym kursantem i nieprzewidywanymi sytuacjami.

W celu zapewnienia spójności prowadzonych działań oraz wysokiej jakości świadczenia usług każdy ze szkoleniowców otrzymał materiały szkoleniowe, schemat prowadzenia szkoleń oraz uczestniczył w cyklu szkoleń prowadzonych przez psychologów, policję, osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo narodowe i przedstawicieli edukacji - pierwsze z cyklu szkoleń odbyło się 8 lipca 2016, kolejne we wrześniu w Szczecinie - zorganizowane przez Uniwersytet Szczeciński, Wydział Humanistyczny, Centrum Negocjacji i Edukacji Kryzysowej.

Rezultaty projektu w rok 2016:

- zrealizowano przegląd stanu bezpieczeństwa w 366 placówkach,
- opracowano i udostępniono rekomendacje do szkolnych procedur postępowania na wypadek wystąpienia sytuacji zagrożenia w 366 placówkach,
- zrealizowano szkolenia dla nauczycieli i pracowników szkół w 298 placówkach dla około 12 000 osób.

Projekt sfinansowany w całości ze środków MEN. Wartość projektu na rok 2016 1 143 713,10zł.

4. Stworzenie osobom niepełnosprawnym możliwości samodzielnego funkcjonowania.

4.1. Poprawa sytuacji socjalno-bytowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

a) W Sejmiku funkcjonuje **Społeczny Rzecznik Osób Niepełnosprawnych i Pacjentów Ziemi Jeleniogórskiej** interweniujący w przypadkach konieczności rozwiązywania trudnych problemów osób niepełnosprawnych, starszych i zagrożonych społecznym wykluczeniem. W roku 2016 do biura Rzecznika

zgłosiło się ponad **100 osób** z problemami dotyczącymi całych rodzin, a interwencje w ich sprawach wspierali prawnicy w ramach akcji pro bono, psychologzy, radni Rady Miejskiej oraz w szczególnych przypadkach posłowie społecznych biur poselskich działających przy Sejmiku.

Rzecznik interweniował również w sprawach orzeczonych i egzekwowanych eksmisji, jednakże tylko w tych przypadkach, gdy zaległości płatnicze z tytułu niepłaconego czynszu były wynikiem niewydolności ekonomicznej spowodowanej utratą pracy, wypadku, choroby. Warto zauważyć, że liczba eksmisji w takich sytuacjach została znacznie zmniejszona.

W roku 2016 największa liczba interwencji dotyczyła nadal spraw mieszkaniowych. W związku z tym zasadnym byłoby zastanowienie się nad gospodarką mieszkaniową prowadzoną przez miasto szczególnie w zakresie osób z niepełnosprawnością, dla których często zbyt niski standard proponowanych lokali zamiennych bądź socjalnych jest ogromnym problemem i rodzi szereg komplikacji związanych z normalnym codziennym funkcjonowaniem. To problem społeczny wymagający określonej polityki samorządu miejskiego także w zakresie podjęcia inicjatywy budownictwa chronionego. Wiele miast w Polsce o podobnym charakterze jak Jelenia Góra uporały się z tym problemem, a dobre praktyki mogłyby wpłynąć na urzeczywistnienie marzeń osób niepełnosprawnych o własnym kącie.

Wychodząc naprzeciw dużemu zainteresowaniu rzecznictwem osób niepełnosprawnych w mniejszych miejscowościach powołano do życia pełnomocników Społecznego Rzecznika w Kowarach, Piechowicach, Szklarskiej Porębie, Wojcieszycach a ostatnio w Świdnicy. Kandydatury pełnomocników uzyskały akceptację miejscowych samorządów, a burmistrzowie lub wójtowie przekazali do dyspozycji pełnomocników na dyżury odpowiednio przygotowane i usytuowane pomieszczenia położone w centrum tych miejscowości. Po okresie przygotowawczym w 2016 r. pełnomocnicy Społecznego Rzecznika rozpoczęli działalność.

b) W roku 2016 Sejmik wspierał także organizację wydarzeń o charakterze charytatywnym. W tym okresie wsparto m. in. sztab **Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy** oraz realizację projektu **SZLACHETNA PACZKA** na terenie Jeleniej Góry i okolic poprzez udostępnienie sal i zaplecza technicznego KSON wolontariuszom realizującym te projekty.

c) Od 2004 roku Sejmik posiada status OPP i na tej podstawie uprawniony jest do zbierania odpisów 1% podatku od osób fizycznych. W 2016 roku łączna kwota wpłat od około tysiąca trzystu darczyńców wyniosła ponad 150 tysięcy złotych. Była to kwota dwukrotnie większa w porównaniu z rokiem. W roku 2014 obdarowano 22 osoby, w roku 2015 -39 osób otrzymało wsparcie a w 2016 takich osób było 38. W roku 2016 KSON odszedł od szerokiej akcji medialnej promującej godne popularyzacji postawy darczyńców. Po doświadczeniach lat poprzednich, a szczególnie roku 2014, kilka obdarowanych rodzin spotkało się z wyjątkową niezyczliwością w swoim otoczeniu, z tego powodu nie publikujemy informacji o konkretnych obdarowanych osobach. Niestety mowa nienawiści sięga również tak czystych intencji jak pomoc drugiemu

człowiekowi, a przecież od nieludzkich słów do nieludzkich zachowań jest tylko krok. Mamy nadzieję, że ten niemiły akcent nie wpłynie na postawy ludzi, którzy chcą pomagać innym.

d) W 2016 roku przy dofinansowaniu ze środków miasta Sejmik zrealizował projekt pod nazwą **Asystent funkcjonalny** (projekt nr 8) osoby niepełnosprawnej. Celem projektu była aktywizacja społeczna i usamodzielnienie osób z niepełnosprawnościami, w tym również ich aktywizacja zawodowa. Beneficjanci projektu zostali wyłonieni poprzez anonse prasowe i internet, a następnie przygotowani poprzez podniesienie kompetencji do asystentury funkcjonalnej osób z niepełnosprawnościami. Projekt pomógł w integracji społecznej mieszkańców Jeleniej Góry (obszaru objętego projektem), jak również poprzez Karkonoską Telewizję Integracyjną, Biuletyn „Niepełnosprawni Tu i Teraz”, e-gazetę „Niepełnosprawni Tu i Teraz” oraz stronę www.kson.pl jak i inne regionalne i ponad regionalne media promowały miasto Jelenia Góra jako miasto bez barier. Zakładane cele realizacji zadania zostały osiągnięte w pełnym zaplanowanym wymiarze. W projekcie wzięło udział 13 beneficjentów którzy otrzymali certyfikaty potwierdzające **Asystent funkcjonalny** osoby niepełnosprawnej. Wartością dodaną była inspiracja do utworzenia stowarzyszenia zrzeszającego osoby chcące nieść pomoc niepełnosprawnym i uświadomienie potrzeby zidentyfikowanej grupy zawodowej AFON.

Całkowite koszty projektu 4 990,59 złw tym udział własny finansowy 490,00 zł, liczba zaangażowanych wolontariuszy to 1 osoba. Projekt był dofinansowany ze środków Urzędu Miasta Jelenia Góra. Ilość odbiorców –uczestników 13 osób.

e) Kontynuując działania z lat poprzednich w roku 2016 Sejmik realizował zadanie pn **"Oswajamy starość"** (projekt nr 9). Projekt realizowany był przy współpracy i dofinansowaniu MRiPS w ramach programu ASOS – aktywizacja seniorów.

Celem zadania było usprawnienie psychofizyczne osób w wieku 60 +, w tym niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Jeleniej Góry i powiatów ościennych. Beneficjentów Ostatecznych było 29 osób (osoby które wzięły udział w co najmniej 2 formach wsparcia), a łącznie w zadaniu udział wzięło 121 osób w wieku 60+. W ramach realizacji zadania zrealizowano:

1. 36 godzin warsztatów psychologicznych
2. 18 godzin wsparcia doradczego w postaci warsztatów wiedzy o finansach
3. 3 spotkania z ciekawymi ludźmi/instytucjami
4. 1 całonocną wycieczkę autokarową dla 34 osób
5. 18 spotkań integracyjno-hobbystycznych
6. 40 godz. zajęć z instruktorem fitness dla 8 osób
7. 10 godz. zajęć na basenie dla 10 osób
8. 1 wyjazd do Teatru Muzycznego we Wrocławiu dla 25 osób

9. 1 spotkanie teatralno-muzyczne dla 17 osób

Wartością dodaną do projektu było powołanie do życia Karkonoskiego Klubu Seniora i Wolontariusza jako trwałego i stałego elementu oferty programowej świetlicy integracyjnej KSON.

Całkowite koszty projektu 20 782,00 zł w tym udział własny finansowy 3 910,00 zł, liczba zaangażowanych wolontariuszy to 6 osoby. Projekt był dofinansowany ze środków MRiPS w ramach programu ASOS. Ilość odbiorców –uczestników 121 osób.

5. Tworzenie aktywnych form rehabilitacji zawodowej.

5.1. Tworzenie warunków do powstawania i utrzymania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

a) Sejmik od 11 lat prowadzi **Spółeczną Agencję Zatrudnienia (SAZ)**, której efekty działania w roku 2016 przedstawiły się następująco:

- w bazie zarejestrowanych jest ponad 700 niepełnosprawnych osób poszukujących pracy,
- 3 osoby w roku 2016 uzyskało zatrudnienie.

Sytuacja w SAZ KSON jest odzwierciedleniem rynku pracy nadal ograniczonego dla ON, szczególnie ze stopniem lekkim. Dużym problemem jest zabezpieczenie pracy dla ON z wyższym i średnim wykształceniem (po chorobach lub wypadkach) w bardziej ambitnych zawodach.

W 2016b roku kontynuując poprzednie działania aktywizujące zawodowo seniorów i osoby niepełnosprawne KSON realizował projekt **Praca? Jestem na TAK!** (projekt nr 10): Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami. Celem głównym projektu jest aktywizacja zawodowa 128 osób z niepełnosprawnościami (mieszkańców woj. dolnośląskiego, śląskiego i mazowieckiego) poprzez kompleksowe przygotowanie do pracy, w szczególności w branży usług hotelarskich oraz finansowo-ubezpieczeniowych. Cel ten został osiągnięty poprzez udział Beneficjentów Ostatecznych w cyklu szkoleniowo-doradczym oraz stażach zawodowych.

Projekt realizowany jest w cyklu trzyletnim i zostanie zakończony w lutym 2018 roku

W ramach działań promocyjnych:

- przygotowano i rozdystrybuowano ulotki i plakaty
- przygotowano i wyemitowano ogłoszenia w prasie i radiu
- prowadzono działania w zakresie reklamy internetowej – m.in. fb oraz portale internetowe
- przeprowadzono spotkania promujące projekt w Jeleniej Górze oraz Biurach Regionalnych w Warszawie i Tarnowskich Górach

W 2017 roku w projekcie udział wzięło 65 Beneficjentów Ostatecznych z woj. dolnośląskiego, śląskiego i mazowieckiego z czego 1/3 to mieszkańcy jeleniej góry i okolic.

Całkowite koszty projektu 427 650,05 zł w tym udział własny 9 645,00 zł, liczba zaangażowanych wolontariuszy to 5 osoby. Projekt był dofinansowany ze środków PFRON. Ilość odbiorców –uczestników 65 osób.

6. Współpraca przy budowie kompleksowego systemu rehabilitacji leczniczej.

6.1. Wspieranie wczesnej interwencji.

KSON powołał do życia Fundację pn. Instytut Rewalidacji, która w 2015 roku zajmowała się wspólnie z okulistycznymi klinikami z Czech wdrażaniem tzw. dyrektywy transgranicznej w zakresie operacji zaćmy skracając w ten sposób czas oczekiwania na takie zabiegi w Polsce. Jak wynika z licznych sygnałów od mieszkańców regionu dostęp do usług medycznych na terenie miasta i powiatu Jelenia Góra uległ dalszemu pogorszeniu. Wydłuża się czas okres oczekiwania na wizyty w placówkach NFZ u lekarzy specjalistów, ze szczególnym uwzględnieniem endokrynologa, okulisty – zabiegi zaćmy, angiologia, reumatologa, diabetologa. Sugestią środowiska pod adresem Prezydenta Miasta, Rady Miejskiej i Rady Działalności Pożytku Publicznego jest potrzeba skoncentrowania się nad tym, problemem, pewnie nie tylko regionalnym.

7. Aktywne zaangażowanie organizacji osób niepełnosprawnych w kreowanie polityki społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych.

7.1. Zintegrowanie i wzmocnienie organizacji działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych.

Na przestrzeni 2016 roku Sejmik utrzymał swoją dynamikę aktywności w sferze współpracy z organizacjami pozarządowymi. Ilość członków zwyczajnych wynosi 12 organizacji, zwiększ się sukcesywnie natomiast ilość członków wspierających. Zwiększyła się też liczba interesantów niezrzeszonych osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy Sejmiku.

Sejmik uczestniczy w pracach grupy działającej pod nazwą Karkonoskie Inicjatywy Obywatelskie, która wyłoniła się z Karkonoskiej Koalicji Organizacji Pozarządowych i **Karkonoskiego Kongresu Obywatelskiego**. To nieformalna grupa mieszkańców regionu, która bez uprzedzeń i podziałów politycznych, a nawet ponad nimi stara się jednoczyć działania na rzecz rozwiązywania najistotniejszych problemów ziemi jeleniogórskiej. W spotkania KIO biorą udział mieszkańcy miasta oraz powiatu Wójtowie i Burmistrzowie miast i gmin, radni i samorządowcy rad różnych szczebli parlamentarzyści. Regularnym uczestnikiem tych spotkań jest również Marszałek Województwa Dolnośląskiego Cezary Przybylski i dyrektorzy merytorycznych wydziałów UMWD. KIO inspirowane następujące zagadnienia:

– Popraw dostępności do kotliny jeleniogórskiej ze szczególnym uwzględnieniem dróg dojazdowych od Bolkowa, Złotoryi, Zgorzelca i Republiki Czeskiej a także skrócenie czasu przejazdu do centrów wojewódzkich, krajowych i europejskich,

– Rewitalizacja nieczynnych linii kolejowych – Kolej Karpacka

– Koncentracja sił i środków wokół inteligentnego systemu regionalnego marketingu pojmowanego jako obszar Sudetów Zachodnich

– Poprawa oferty turystycznej miasta Jeleniej Góryⁱ

Jako organizacja strażnicza zajmująca się także transparentnością i monitoringiem życia publicznego zbadała w 2014, 2015, 2016 roku przy współpracy innych organizacji pozarządowych sprawy:

– - podział środków Miasta w ramach otwartych konkursów ofert,

– - dofinansowań do turnusów rehabilitacyjnych.

W obu przypadkach stosowane przez Urząd zasady podziału środków są nieprzejrzyste i wymagają wypracowania jednolitych i sprawiedliwych procedur na drodze współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi. Inicjatywy te przekazano do zgłoszenia swoim przedstawicielom w RDPP oraz Społecznej Powiatowej Radzie ds. Osób Niepełnosprawnych.

Istotą funkcjonowania Sejmiku i organizacji w nim zrzeszonych lub z nim współpracujących jest wolontariat. To wolontariusze są pomysłodawcami i realizatorami poszczególnych działań. Wolontariat w KSON-ie oparty jest o zasadę podpisywania umów wolontaryjnych w rozumieniu Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. W roku 2016 na podstawie takich umów współpracowaliśmy z 53 osobami. Pośród wolontariuszy pojawiają się coraz częściej młodzi ludzie uczący się empatii i bezinteresownej pomocy.

8. Promocja zdrowego stylu życia i aktywnego wypoczynku osób niepełnosprawnych.

8.1. Popularyzowanie turystyki wśród osób niepełnosprawnych.

a) We wrześniu 2016 r. ponad 200 osób niepełnosprawnych z KSON udało się na pielgrzymkę osób niepełnosprawnych do Krzeszowa.

b) Od 1 października do 30 listopada Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych zrealizował projekt pn. „Edukacja ekologiczna seniorów i osób z niepełnosprawnościami we współpracy z Karkonoskim Parkiem

Narodowym". W ramach tego przedsięwzięcia przeprowadzono 3 warsztaty edukacji ekologicznej poruszających m. in. tematy walory przyrody nieożywionej KPN, bogactwo przyrody ożywionej oraz cele i sposoby ochrony przyrody Karkonoszy w obiektach KPN. W projekcie wzięło udział 64 osób. Koszt realizacji przedsięwzięcia wyniósł **1 597,50 PLN**, z czego **160,50 PLN** stanowił wkład własny Sejmiku.

Podsumowanie

Niezależnie od zadań statutowych realizowany przez sejmik ze środków własnych w 2016 roku Sejmik realizował następującą ilość zadań projektowych:

- Projekty złożone i zrealizowane w 2016 – 10 projektów
- Projekty dofinansowane przez UM Jelenia Góra - 2 projekty

Ogólna wartość projektów 2 217 946,78 zł wkład własny KSON 25 532,55 zł ilość zaangażowanych wolontariuszy 36 osób. ilość uczestników/odbiorców projektów to 766 859 osób.

Uwaga W sprawozdaniu niniejszym nie ujęto zadań realizowanych przez organizacje członkowskie KSON.

Za Zarząd KSON

Waldemar Wiśniewski wice prezes KSON

Marek Dębski – Członek Zarządu